

EVVELCEVAP

BEKÇİLİK**DENEME-2**

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

A

TOPLAM SORU	100	SINAV SÜRESİ	120 DAKİKA
KİTAPÇIK TÜRÜ	A	PUANLAMA	4 YANLIŞ = 1 DOĞRU
YAYIN TÜRÜ	ÖZGÜN DENEME	DURUM	RESMÎ SINAV DEĞİLDİR

Adayın Adı ve Soyadı	
T.C. Kimlik / Aday No	

Bu kitapçık eğitim ve deneme amacıyla hazırlanmıştır; hiçbir resmî kurumu temsil etmez.

Bu kitapçıkta her sorunun doğru cevabı, gerekçeli çözümü, çeldirici analizi, kazanımı ve önerilen çözüm süresi yer alır.

TÜRKÇE

20 SORU | 1-20

1. Komisyon, güvenlik planını onaylamadan önce her ayrıntıyı ince eleyip sık dokudu.

Bu cümledeki “ince eleyip sık dokumak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kararını başkalarının isteğine göre değiştirmek
- B) Bir işi büyük bir titizlikle ve ayrıntılı biçimde değerlendirmek
- C) Bir işi gereğinden önce tamamlamak
- D) Önemli ayrıntıları bütünüyle göz ardı etmek
- E) Sonucu belli olmayan bir işe düşünmeden girişmek

Doğru cevap: B) Bir işi büyük bir titizlikle ve ayrıntılı biçimde değerlendirmek

Çözüm: Deyim, bir konuyu acele etmeden bütün ayrıntılarıyla incelemeyi ve çok dikkatli davranmayı anlatır. Komisyonun planı onaylamadan önce ayrıntıları denetlemesi bu anlamı destekler.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler acele etme, ayrıntıyı önemsememe, düşünmeden davranma veya iradesini başkasına bırakma anlamları taşır.

Kazanım: Bağlamdan hareketle bir söz grubunun cümleye kattığı anlamı belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

2. Mahallede yıllardır kullanılan eski anons cihazı, daha güçlü ve taşınabilir sistem gelince pabucu dama atılmış gibi bir köşede kaldı.

Bu cümledeki “pabucu dama atılmak” deyimini aşağıdaki anlamlardan hangisinde kullanılmıştır?

- A) Uzun süre kullanılmadığı için kendiliğinden bozulmak
- B) Bir eşyanın güvenli bir yere kaldırılması
- C) Beklenmedik bir anda yeniden önem kazanmak
- D) Bir işi yapan kişinin ödüllendirilmesi
- E) Yeni ve üstün görülen bir şey yüzünden eski değerini yitirmek

Doğru cevap: E) Yeni ve üstün görülen bir şey yüzünden eski değerini yitirmek

Çözüm: Deyim, yerine daha çok beğenilen bir kişi ya da şey gelince eskisinin gözden düşmesini anlatır. Yeni sistemin gelmesiyle eski cihazın kullanılmaması buna örnektir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler fiziksel bozulma, saklama, yeniden değer kazanma ve ödüllendirme anlamlarına yöneliktir.

Kazanım: Deyimlerin bağlam içindeki anlamını açıklar. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

3. Deneyimli olmak, hiç hata yapmamak değil; yapılan hatadan doğru sonucu çıkarabilmektir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu cümleye anlamca en yakındır?

- A) Tecrübe, yanlışlardan ders çıkararak daha doğru davranmayı öğrenmektir.
- B) Başarılı insanlar yaşamları boyunca yanlış karar vermezler.
- C) Bir konuda bilgili olmak için başkalarının hatalarını eleştirmek yeterlidir.
- D) Hatalar, insanın aynı işi bir daha yapmasını engeller.
- E) Deneyim kazanmanın tek yolu uzun süre aynı görevde kalmaktır.

Doğru cevap: A) Tecrübe, yanlışlardan ders çıkararak daha doğru davranmayı öğrenmektir.

Çözüm: Verilen cümlede deneyimin ölçütü hatasızlık değil, hataları öğrenme fırsatına dönüştürmektir. Doğru seçenek bu düşüncüyü aynı kapsamla yeniden ifade eder.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler hatasızlık, yalnız eleştiri, işi bırakma veya sadece süreyi deneyimin koşulu sayar.

Kazanım: Anlamca yakın cümleleri belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 65 sn

4. Semt pazarları yalnız alışveriş yapılan yerler değildir. Küçük üreticinin ürününü aracısız sunmasına imkân verir, mevsimlik ürünlerin tanınmasını sağlar ve mahalle sakinlerini aynı ortamda buluşturur. Bazı yöresel tatların ve üretim biçimlerinin yaşatılmasında da önemli rol oynar. Bu nedenle semt pazarlarını yalnız fiyat karşılaştırılan geçici satış alanları olarak değerlendirmek eksik olur.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Semt pazarlarında satılan bütün ürünler marketlerden daha ucuzdur.
- B) Küçük üreticiler ürünlerini yalnız semt pazarlarında satabilir.
- C) Yöresel ürünlerin korunması için şehirlerde market açılmamalıdır.
- D) Semt pazarları ekonomik işlevlerinin yanında toplumsal ve kültürel katkılar da sağlar.**
- E) Mahalle sakinlerinin bir araya geldiği tek yer semt pazarlarıdır.

Doğru cevap: D) Semt pazarları ekonomik işlevlerinin yanında toplumsal ve kültürel katkılar da sağlar.

Çözüm: Parçada semt pazarlarının üreticiye, tüketiciye, toplumsal ilişkilere ve kültürel mirasa katkıları birlikte verilmektedir. Son cümle bu çok yönlü işlevi vurgular.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parçada bulunmayan “bütün”, “yalnız” ve “tek” gibi kesin yargılar içerir.

Kazanım: Paragrafın ana düşüncesini belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 85 sn

5. Bir ilçe kütüphanesinde raflar önce yalnız yazar soyadına göre düzenleniyordu. Daha sonra kitapların üzerine konu simgeleri eklendi, raf başlarına kısa yönlendirmeler yerleştirildi ve arama ekranı girişe taşındı. Üç ayın sonunda danışma masasına yön sormak için yapılan başvurular azalırken ödünç alınan kitap sayısı arttı.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- A) Kütüphanelerde yazar adına göre sıralama bütünüyle kaldırılmalıdır.
- B) Okurlar yalnız simge bulunan kitapları ödünç almaktadır.
- C) Bilgiye erişimi kolaylaştıran düzenlemeler, kütüphane kullanımını artırabilir.**
- D) Danışma görevlilerine artık hiçbir zaman ihtiyaç duyulmayacaktır.
- E) Ödünç alınan kitap sayısı yalnız kütüphanenin büyüklüğüne bağlıdır.

Doğru cevap: C) Bilgiye erişimi kolaylaştıran düzenlemeler, kütüphane kullanımını artırabilir.

Çözüm: Yönlendirme ve arama imkânları iyileştirildikten sonra yön sorma ihtiyacı azalmış, ödünç alma artmıştır. Bu veriler, erişimi kolaylaştırmanın kullanımı artırabileceğini gösterir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler parçanın sınırını aşan kesinlikler taşır veya artışı tek bir farklı etkene bağlar.

Kazanım: Verilen verilerden ölçülü ve geçerli çıkarım yapar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 95 sn

6. Acil durum duyurusu kısa, anlaşılır ve doğrudan olmalıdır. Teknik terimler yerine herkesin bildiği sözcükler kullanılmalı; tehlikenin ne olduğu, insanların nereye gitmesi ve hangi davranıştan kaçınması gerektiği açıkça belirtilmelidir. Aynı duyuruda birbiriyle çelişen çok sayıda talimata yer verilmemelidir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt vermek amacıyla yazılmıştır?

- A) Acil durum duyurularını hangi kurum yayımlar?
- B) Bir duyuru kaç kez tekrarlanmalıdır?
- C) Etkili bir acil durum duyurusu nasıl hazırlanmalıdır?**
- D) Acil durumlarda en çok hangi araçlar kullanılır?
- E) Teknik terimler hangi mesleklerde gereklidir?

Doğru cevap: C) Etkili bir acil durum duyurusu nasıl hazırlanmalıdır?

Çözüm: Parça, acil durum duyurusunun dilini ve taşıması gereken temel içeriği açıklamaktadır. Bu nedenle “nasıl hazırlanmalıdır?” sorusuna yanıt verir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kurum, tekrar sayısı, araç ve meslek gibi parçada açıklanmayan konulara yöneliktir.

Kazanım: Paragrafın yanıt verdiği soruyu belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

7. (I) Bisiklet yollarının kesintisiz olması, sürücünün yoğun araç trafiğine girmeden ilerlemesini sağlar. (II) Kavşaklarda bisikletliler için görünür işaretlemeler yapılması da güvenliği artırır. (III) Bisiklet park alanlarının toplu taşıma duraklarına yakın kurulması, iki ulaşım türünün birlikte kullanılmasını kolaylaştırır. (IV) Eski kent meydanlarında taş işçiliğinin çok başarılı örnekleri görülebilir. (V) Bu düzenlemeler, bisikleti günlük ulaşımın daha güvenli bir parçası hâline getirir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) IV. cümle

B) I. cümle

C) II. cümle

D) III. cümle

E) V. cümle

Doğru cevap: A) IV. cümle

Çözüm: Parçanın bütünü kent içi bisiklet ulaşımını güvenli ve işlevsel kılan düzenlemeler üzerinedir. IV. cümle taş işçiliğinden söz ederek konudan uzaklaşır.

Çeldirici analizi: Diğer cümleler bisiklet yolu, kavşak, park alanı ve bunların ortak sonucuyla aynı düşünce çevresindedir.

Kazanım: Paragrafta konu bütünlüğünü bozan cümleyi belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 70 sn

8. I. Bu aydınlık, yıldızların görülmesini zorlaştırdığı gibi bazı gece canlılarının yön bulma davranışlarını da etkiler.

II. Kentlerde gereğinden fazla ve yanlış yöne çevrilmiş lambalar, gökyüzüne yayılan yapay ışığı artırır.

III. Armatürlerin yalnız ihtiyaç duyulan alanı aydınlatacak biçimde kullanılması ise sorunun azaltılmasına yardımcı olur.

IV. Işık kirliliği adı verilen bu durum, özellikle büyük yerleşimlerde belirginleşir.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

A) I - II - III - IV

B) II - I - IV - III

C) III - I - II - IV

D) IV - III - II - I

E) II - IV - I - III

Doğru cevap: E) II - IV - I - III

Çözüm: Önce yapay ışığın artmasına yol açan neden açıklanır (II). “Bu durum” ifadesiyle ışık kirliliği adlandırılır (IV), etkileri verilir (I) ve son olarak çözüm önerisi sunulur (III).

Çeldirici analizi: Çeldiriciler “bu durum” gönderimini veya sorun-etki-çözüm sırasını bozacak biçimde düzenlenmiştir.

Kazanım: Cümleler arasındaki gönderim, neden-sonuç ve çözüm ilişkilerini kullanarak paragrafı sıralar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 105 sn

9. Bir beceriyi öğrenirken yalnızca ustanın yaptığı işi izlemek her zaman yeterli değildir. Usta, hangi hareketi neden yaptığını açıklamalı; öğrenciye deneme fırsatı vermeli ve hatanın hangi aşamada ortaya çıktığını göstermelidir. Böylece öğrenci sadece sonucu taklit etmez, sürecin mantığını da kavrar. Bu nedenle - - - -.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) öğrenci her beceriyi yalnız başına öğrenmelidir

B) etkili öğretim, gösterme ile açıklama ve uygulamayı birlikte yürütmelidir

C) ustanın hızlı çalışması öğrenmenin tek koşuludur

D) hata yapan öğrenci uygulamadan uzak tutulmalıdır

E) bir işi öğrenmek için sürecin nedenlerini bilmek gereksizdir

Doğru cevap: B) etkili öğretim, gösterme ile açıklama ve uygulamayı birlikte yürütmelidir

Çözüm: Parça, gözlemin yanı sıra açıklama, uygulama ve geri bildirimin gerekliliğini savunur. Doğru seçenek bu unsurları sonuç cümlesinde birleştirir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parçada savunulan uygulama ve açıklama gereğini reddeder ya da tek bir unsuru yeterli sayar.

Kazanım: Paragrafı anlam ve düşünce akışına uygun cümleyle tamamlar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 80 sn

10. Elle tutulan kısa notlar, kişinin bilgiyi kendi sözcükleriyle yeniden kurmasını gerektirir. Ses kaydı ise konuşmanın tamamını saklar fakat dinleyenin önemli noktaları seçmesini sonraya bırakır. Örneğin bir toplantıda karar maddelerini iki cümleyle yazan kişi, kaydın tamamını yeniden dinlemeden temel sonuca ulaşabilir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama ve tanık gösterme
- B) Benzetme ve sayısal verilerden yararlanma
- C) Öyküleme ve kişileştirme
- D) Karşılaştırma ve örnekleme**
- E) Tartışma ve dolaylı anlatım

Doğru cevap: D) Karşılaştırma ve örnekleme

Çözüm: Parçada elle not alma ile ses kaydı karşılaştırılmış, ardından toplantı örneği verilmiştir. Bu nedenle karşılaştırma ve örnekleme birlikte kullanılmıştır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler metinde bulunmayan tanık, benzetme, sayı, olay örgüsü veya kişileştirme gibi yöntemleri içerir.

Kazanım: Metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 75 sn

11. Bir editör aşağıdaki cümleleri kanıtlanabilirlik bakımından inceliyor. Buna göre hangi cümle ötekilerden farklıdır?

- A) Yeni düzenlenen meydan, kentin en etkileyici köşesi oldu.
- B) Bu romanın dili son derece sıcak ve akıcıdır.
- C) Sergideki fotoğraflar insana huzur veren bir bütünlük taşıyor.
- D) İlçe kütüphanesi 1986 yılında hizmete açılmıştır.**
- E) Eski taş köprü, vadinin en güzel yapısıdır.

Doğru cevap: D) İlçe kütüphanesi 1986 yılında hizmete açılmıştır.

Çözüm: “1986 yılında hizmete açılmıştır.” yargısı belge ve kayıtlarla doğrulanabilir; nesneldir. Diğer seçenekler beğeni ve değerlendirme içerdiği için öznelidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler “en etkileyici”, “sıcak”, “huzur veren”, “en güzel” gibi kişiden kişiye değişen ifadeler taşır.

Kazanım: Öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 55 sn

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Yağmur hızlanınca açık alandaki çalışma durduruldu.
- B) Arşiv dosyalarını daha kolay bulabilmek için raflara renkli etiketler yapıştırdı.**
- C) Yol kapalı olduğundan ekip başka güzergâha yöneldi.
- D) Uyarıyı duymasına rağmen bulunduğu yerden ayrılmadı.
- E) Toplantı bitti ve görevliler binadan çıktı.

Doğru cevap: B) Arşiv dosyalarını daha kolay bulabilmek için raflara renkli etiketler yapıştırdı.

Çözüm: “Daha kolay bulabilmek için” ifadesi etiket yapıştırma eyleminin amacını bildirir. Bu nedenle amaç-sonuç ilişkisi vardır.

Çeldirici analizi: A ve B neden-sonuç, C karşıtlık, D ise art arda gerçekleşen eylemler bildirir.

Kazanım: Cümleler arasındaki amaç-sonuç ilişkisini belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük zamir görevindedir?

(Not: Altı çizili kabul edilen sözcükler tırnak içinde gösterilmiştir.)

- A) “Böyle” davranışlar ekip içindeki güveni zedeler.
- B) Görevli, soruları “böyle” yanıtladı.
- C) “Böylesini” daha önce hiçbir sergide görmemiştim.
- D) “Bu” dosya dün arşive teslim edildi.
- E) “Bazı” ziyaretçiler serginin kapanış saatini sordu.

Doğru cevap: C) “Böylesini” daha önce hiçbir sergide görmemiştim.

Çözüm: “Böylesini” sözcüğü bir varlığın adının yerini tuttuğu için zamirdir. Diğer seçeneklerdeki sözcükler isimleri niteleyen sıfat ya da eylemi niteleyen zarftır.

Çeldirici analizi: A, C ve D’de sözcükler isimden önce sıfat; B’de fiilin nasıl yapıldığını bildiren zarftır.

Kazanım: Sözcüklerin cümledeki görevini belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim-fiil hem zarf-fiil kullanılmıştır?

- A) **Yürümek, güne başlarken zihnimi toparlamama yardımcı olur.**
- B) Sokağın köşesinde bekleyen görevli bizi karşıladı.
- C) Dosyaları düzenleyip dolaba yerleştirdi.
- D) Okunacak belgeleri ayrı bir kutuya koyduk.
- E) Toplantının bitiş saati önceden duyuruldu.

Doğru cevap: A) Yürümek, güne başlarken zihnimi toparlamama yardımcı olur.

Çözüm: “Yürümek” -mek ekiyle isim-fiil, “başlarken” -ken ekiyle zarf-fiildir. İki farklı fiilimsi türü aynı cümlede kullanılmıştır.

Çeldirici analizi: A ve C sıfat-fiil, B yalnız zarf-fiil içerir; D’de “bitiş” kalıcı isimdir.

Kazanım: Fiilimsi türlerini ayırt eder. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 65 sn

15. “Gönüllüler, kıyıya vuran atıkları sabah erkenden torbalara doldurdu.” cümlesinin öge dizilişi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Özne - Dolaylı tümleş - Belirtisiz nesne - Yüklem
- B) Belirtili nesne - Özne - Zarf tümleci - Yüklem
- C) Özne - Zarf tümleci - Belirtili nesne - Yüklem
- D) Özne - Belirtili nesne - Yüklem - Dolaylı tümleş
- E) **Özne - Belirtili nesne - Zarf tümleci - Dolaylı tümleş - Yüklem**

Doğru cevap: E) Özne - Belirtili nesne - Zarf tümleci - Dolaylı tümleş - Yüklem

Çözüm: “Gönüllüler” özne, “kıyıya vuran atıkları” belirtili nesne, “sabah erkenden” zarf tümleci, “torbalara” dolaylı tümleş ve “doldurdu” yüklemdir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler nesnenin türünü, öğelerin sırasını veya “torbalara” sözünün görevini yanlış belirler.

Kazanım: Cümlelerin öğelerini ve dizilişini belirler. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 80 sn

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi dönüşlü çatılıdır?

- A) **Çocuk, tören başlamadan önce hızla giyindi.**
- B) Salonun kapısı görevli tarafından açıldı.
- C) İşçiler duvarı öğleden önce boyadı.
- D) İki eski arkadaş meydanda buluştu.
- E) Yönetici raporu sekreterine yazdırdı.

Doğru cevap: A) Çocuk, tören başlamadan önce hızla giyindi.

Çözüm: “Giyinmek” eyleminde özne işi kendi üzerinde gerçekleştirmektedir; bu nedenle dönüşlüdür.

Çeldirici analizi: A edilgen, B etken-geçişli, C işteş anlamlı, D ettirgen çatılıdır.

Kazanım: Fiillerde çatı özelliklerini ayırt eder. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü düşmesi vardır?

- A) Sokağın başında küçük bir büfe açıldı.
- B) Ekip, dar geçitten dikkatlice ilerledi.
- C) **Çocuğun burnu soğuktan iyice kızarmıştı.**
- D) Yeni tabela duvara sağlamca asıldı.
- E) Görevli anahtarı masanın üzerine bıraktı.

Doğru cevap: C) Çocuğun burnu soğuktan iyice kızarmıştı.

Çözüm: “Burun” sözcüğü ünlüyle başlayan iyelik eki aldığı anda ikinci hecedeki “u” düşer: burun-u → burnu.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde ünlü düşmesine uğramış bir sözcük bulunmaz.

Kazanım: Sözcüklerde görülen ses olaylarını belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

18. Bir redaktör aşağıdaki cümlelerden hangisindeki yazımı düzeltmelidir?

- A) Hiçbir görevli kimlik kontrolünü aksatmadı.
- B) Ekipler art arda iki tatbikat yaptı.
- C) Bugünkü program saat dokuzda başlayacak.
- D) **Toplantıda bir çok öneri ayrıntılı biçimde değerlendirildi.**
- E) Uzmanların öngörüsü rapora eklendi.

Doğru cevap: D) Toplantıda bir çok öneri ayrıntılı biçimde değerlendirildi.

Çözüm: “Birçok” belgisiz sıfatı bitişik yazılır. Bu nedenle “bir çok” yazımı yanlıştır.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde “hiçbir”, “art arda”, “bugünkü” ve “öngörü” doğru yazılmıştır.

Kazanım: Birleşik ve ayrı yazılan sözcüklerle ilgili kuralları uygular. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

19. Ekip çantasında şunlar vardı () el feneri, düdük, su ve ilk yardım seti () Görevli listeye baktı () “Eksik yok ()” dedi.

Bu parçada ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (;) (.) (:) (!)
- B) (:) (;) (,) (.)
- C) (,) (.) (:) (,)
- D) (:) (!) (;) (.)
- E) (:) (,) (,) (,)

Doğru cevap: E) (:) (,) (,) (,)

Çözüm: İlk boşluk açıklama yapılacağı için iki nokta, liste tamamlandığı için nokta, “baktı”dan sonra aynı cümlede aktarılan söz geldiği için virgül ve “dedi” sözüyle biten alıntıda kapanıştan önce virgül kullanılır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler listeyi başlatma, cümleyi bitirme ve doğrudan anlatımı aktarma görevlerini karıştırır.

Kazanım: Noktalama işaretlerini görevlerine uygun kullanır. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 65 sn

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yapısına göre sıralı cümledir?

- A) Görevliler sabah erkenden alana geldi.
- B) **Yağmur dindi, ekipler açık alandaki çalışmaya yeniden başladı.**
- C) Kapı açılınca ziyaretçiler içeri alındı.
- D) Raporu tamamlayan uzman toplantıya katıldı.
- E) Ekip hem çevreyi inceledi hem de fotoğraf çekti.

Doğru cevap: B) Yağmur dindi, ekipler açık alandaki çalışmaya yeniden başladı.

Çözüm: Doğru seçenekte iki bağımsız yargı virgülle birbirine bağlanmıştır: “Yağmur dindi” ve “ekipler ... başladı”. Bu nedenle sıralı cümledir.

Çeldirici analizi: A basit, B ve C fiilimsi/yan cümlecik içeren birleşik, D bağlaçla kurulmuş bağlı cümledir.

Kazanım: Cümleleri yapılarına göre sınıflandırır. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

SOSYAL BİLGİLER

15 SORU | 21-35

21. Bir vatandaş, mahallesindeki yol çalışmasının ne zaman tamamlanacağını öğrenmek için belediyeye yazılı başvuruda bulunmuş ve kendisine cevap verilmesini istemiştir.

Bu vatandaş aşağıdaki haklardan hangisini kullanmıştır?

- A) Seçme hakkını
- B) Konut dokunulmazlığı hakkını
- C) Eğitim hakkını
- D) Dilekçe hakkını**
- E) Özel hayatın gizliliği hakkını

Doğru cevap: D) Dilekçe hakkını

Çözüm: Kişilerin kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetlerini yetkili makamlara yazılı olarak iletebilmesi dilekçe hakkı kapsamındadır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler seçim, konut, eğitim ve özel hayatla ilgili farklı temel haklardır.

Kazanım: Temel hak ve özgürlükleri günlük yaşam örnekleriyle ilişkilendirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 45 sn

22. Bir yörede ekşi mayalı ekmek yapımı kuşaktan kuşağa aktarılmakta, ancak günümüzde geleneksel tarif modern fırınlara uyarlanarak sürdürülmektedir.

Bu durum kültürün aşağıdaki özelliklerinden hangilerini birlikte gösterir?

- A) Aktarılabilir ve değişebilir olmasını**
- B) Yalnız bireysel tercihlerden oluşmasını
- C) Hiçbir zaman değişmemesini
- D) Sadece yazılı kaynaklarla korunmasını
- E) Bütün toplumlarda aynı olmasını

Doğru cevap: A) Aktarılabilir ve değişebilir olmasını

Çözüm: Tarifin kuşaktan kuşağa geçmesi kültürün aktarılabilir; yeni koşullara uyarlanması ise değişebilir olduğunu gösterir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kültürü değişmez, yalnız bireysel, sadece yazılı veya evrensel olarak aynı kabul eder.

Kazanım: Kültürün süreklilik ve değişim özelliklerini örnek üzerinden açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

23. İyon şehirlerinde özgür düşünce ortamının bulunması, deniz ticareti sayesinde farklı kültürlerle ilişki kurulması ve zenginliğin artması bilimsel çalışmaların gelişmesine katkı sağlamıştır.

Bu bilgiden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim yalnız tarım toplumlarında gelişir.
- B) Deniz ticareti bütün savaşları sona erdirir.
- C) Özgür düşünce ekonomik faaliyetleri engeller.
- D) İyonlar yalnız askerî alanda ilerlemiştir.
- E) Bilimsel gelişmeler, uygun düşünce ortamı ve kültürel etkileşimden beslenebilir.**

Doğru cevap: E) Bilimsel gelişmeler, uygun düşünce ortamı ve kültürel etkileşimden beslenebilir.

Çözüm: Parçada özgür düşünce, ticaret ve kültürel etkileşimin bilimsel üretimi desteklediği belirtilmektedir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler metne aykırı, aşırı genelleseyici veya ele alınmayan yargılardır.

Kazanım: Uygarlıkların gelişiminde düşünce ortamı ve etkileşimin rolünü açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

24. İlk Türk devletlerinde önemli devlet işleri kurultayda görüşülür, hükümdarın eşi olan hatun da bazı toplantılara katılırdı.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hükümdarın bütün yetkileri kurultay tarafından kaldırılmıştır.
- B) Devlet işleri yalnız din adamlarınca yürütülmüştür.
- C) Yönetimde danışmaya önem verilmiş ve kadınlar devlet işlerinde rol almıştır.**
- D) Taht her zaman halk oylamasıyla belirlenmiştir.
- E) Kadınların toplumsal yaşamda hiçbir görevi olmamıştır.

Doğru cevap: C) Yönetimde danışmaya önem verilmiş ve kadınlar devlet işlerinde rol almıştır.

Çözüm: Kurultay görüşmeleri danışma geleneğini, hatunun katılımı ise kadınların yönetimde rol alabildiğini gösterir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler hükümdarın yetkisizliği, din adamı yönetimi, halk oylaması ve kadınların dışlanması gibi desteklenmeyen sonuçlar içerir.

Kazanım: İlk Türk devletlerindeki yönetim anlayışını yorumlar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

25. Türkiye Selçukluları, ticaret yolları üzerinde kervansaraylar yaptırmış; burada tüccarlara ve hayvanlarına konaklama, güvenlik ve bazı sağlık hizmetleri sunmuştur.

Bu uygulamanın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göçebe yaşamı zorunlu kılmak
- B) Ticareti güvenli ve düzenli hâle getirerek geliştirmek**
- C) Tarım alanlarını küçültmek
- D) Şehirler arası iletişimi yasaklamak
- E) Askerî seferleri tamamen sona erdirmek

Doğru cevap: B) Ticareti güvenli ve düzenli hâle getirerek geliştirmek

Çözüm: Kervansaraylar yol güvenliği ve konaklama sağlayarak tüccarın riskini azaltmış, ticaretin canlı tutulmasına katkıda bulunmuştur.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler kervansarayların ticari işleviyle ilgisiz veya ters sonuçlardır.

Kazanım: Türk-İslam devletlerinde ticareti geliştiren uygulamaları açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

26. Osmanlı Devleti'nde Enderun Mektebinde öğrenciler yeteneklerine göre eğitim görür; yönetim, diploması, sanat ve askerlik alanlarında yetiştirilirdi.

Bu kurumun aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisini karşılamaya yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız köylerde tarımsal üretimi artırma
- B) Devlete nitelikli yönetici ve görevliler yetiştirme**
- C) Esnaf fiyatlarını belirleme
- D) Ticaret yollarından vergi kaldırma
- E) Halkın tamamını askerlikten muaf tutma

Doğru cevap: B) Devlete nitelikli yönetici ve görevliler yetiştirme

Çözüm: Enderun, saray ve devlet teşkilatında görev alacak iyi eğitilmiş yöneticiler ile uzmanların yetiştirildiği kurumdur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler tarım, esnaf denetimi, vergi ve askerlik gibi Enderun'un temel işlevi olmayan alanlara yöneliktir.

Kazanım: Osmanlı eğitim kurumlarını görevleriyle ilişkilendirir. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 70 sn

27. Tanzimat Fermanı'nda can, mal ve namus güvenliğinin sağlanacağı; vergi ve askerlik işlerinin belirli kurallara bağlanacağı açıklanmıştır.

Bu düzenlemelerle aşağıdakilerden hangisinin güçlendirilmek istendiği söylenebilir?

- A) Saltanatın kaldırılmasının
- B) Çok partili siyasi hayatın
- C) Millî egemenliğin tam olarak kurulmasının
- D) Hukuk güvenliğinin ve devlet düzeninin**
- E) Yerel yönetimlerin bağımsız devlet olmasının

Doğru cevap: D) Hukuk güvenliğinin ve devlet düzeninin

Çözüm: Ferman, kişilerin güvenliğini ve kamu işlerinin kurala bağlanmasını amaçladığı için hukuk güvenliğini güçlendirmeye yöneliktir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler Tanzimat döneminde gerçekleşmeyen veya fermanın amacı olmayan gelişmelerdir.

Kazanım: Osmanlı yenileşme hareketlerinin amaçlarını yorumlar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 65 sn

28. Erzurum Kongresi bölgesel amaçla toplanmasına rağmen "Manda ve himaye kabul olunamaz." ve "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." kararlarını almıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Kongrede ulusal bağımsızlığı ilgilendiren kararlar alındığını**
- B) Kongrenin İstanbul Hükûmeti tarafından düzenlendiğini
- C) Yalnız ekonomik sorunların görüşüldüğünü
- D) Yabancı bir devletin korumasının benimsendiğini
- E) Millî Mücadele'nin sona erdiğini

Doğru cevap: A) Kongrede ulusal bağımsızlığı ilgilendiren kararlar alındığını

Çözüm: Vatanın bütünlüğü ve manda-himayenin reddi tüm ülkenin bağımsızlığını ilgilendiren ulusal nitelikte kararlardır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kararların içeriğine doğrudan aykırı veya tarihsel süreci yanlış gösteren yargılardır.

Kazanım: Millî Mücadele kongrelerinin kararlarını ulusal amaçlarla ilişkilendirir. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 70 sn

29. Mudanya Ateşkes Antlaşması ile silahlı çatışmalar sona ermiş, Doğu Trakya savaş yapılmadan Türkiye'ye bırakılmış ve barış görüşmelerinin yolu açılmıştır.

Buna göre Mudanya Ateşkes Antlaşması için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Osmanlı Devleti'ni Birinci Dünya Savaşı'na sokmuştur.
- B) Türkiye'nin doğu sınırını kesinleştirmiştir.
- C) Kapitülasyonları ilk kez uygulamaya koymuştur.
- D) TBMM'nin açılmasından önce imzalanmıştır.
- E) Askerî başarıların siyasi kazanıma dönüşmesini sağlamıştır.**

Doğru cevap: E) Askerî başarıların siyasi kazanıma dönüşmesini sağlamıştır.

Çözüm: Sahadaki askerî üstünlük, Doğu Trakya'nın savaşız alınması ve barış masasına geçilmesiyle siyasi sonuca dönüşmüştür.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler Mudanya'nın zamanı, konusu ve sonuçlarıyla ilgisizdir.

Kazanım: Millî Mücadele antlaşmalarının sonuçlarını değerlendirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

30. Cumhuriyetin ilk yıllarında özel girişimin yetersiz kaldığı alanlarda devletin fabrika kurması ve ekonomik yatırımlar yapması aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Laiklik
- B) Cumhuriyetçilik
- C) Devletçilik
- D) Milliyetçilik
- E) İnkılapçılık

Doğru cevap: C) Devletçilik

Çözüm: Devletçilik, özel girişimin yanında gerektiğinde devletin ekonomik faaliyetlere doğrudan katılmasını öngörür.

Çeldirici analizi: Diğer ilkeler din-devlet ilişkisi, yönetim biçimi, millî birlik ve yeniliklerle ilgilidir.

Kazanım: Atatürk ilkelerini uygulama örnekleriyle eşleştirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

31. Türkiye'nin enerji kaynakları bakımından zengin Orta Doğu ve Hazar havzası ile Avrupa'daki tüketim merkezleri arasında bulunması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Ekvator üzerinde yer almasının
- B) Başlangıç meridyeninden geçmesinin
- C) Göreceli konumunun
- D) Yalnız yükselti özelliklerinin
- E) Dönenceler dışında bulunmasının

Doğru cevap: C) Göreceli konumunun

Çözüm: Komşu bölgeler ve ulaşım-enerji yollarıyla kurulan ilişki, bir ülkenin göreceli konumuyla açıklanır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler matematik konum veya yükseltiyle ilgili olup verilen enerji bağlantısını açıklamaz.

Kazanım: Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçlarını açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

32. Kışların ılık geçtiği, güneşli gün sayısının fazla olduğu Akdeniz kıyılarında aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin gelişmesi daha çok beklenir?

- A) Büyükbaş mera hayvancılığı
- B) Taş kömürü madenciliği
- C) Yaz yağışlarına dayalı çay tarımı
- D) Tundra bitkileri yetiştiriciliği
- E) Seracılık

Doğru cevap: E) Seracılık

Çözüm: Seracılık için kış sıcaklıklarının yüksek ve güneşlenme süresinin fazla olması avantajdır. Akdeniz kıyıları bu koşullara uygundur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler farklı iklim, yer altı kaynağı veya bitki koşulları gerektiren faaliyetlerdir.

Kazanım: İklim özellikleri ile ekonomik faaliyetler arasında ilişki kurar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

33. Bir aile her yıl fındık hasadı döneminde iki aylığına başka bir ile gitmekte, hasat bitince sürekli yaşadığı yere dönmektedir.

Bu yer değiştirme aşağıdaki göç türlerinden hangisine örnektir?

- A) Beyin göçü
- B) Mevsimlik göç
- C) Zorunlu göç
- D) Sürekli iç göç
- E) Mübadele göçü

Doğru cevap: B) Mevsimlik göç

Çözüm: Belirli bir ekonomik faaliyet için geçici süreyle gidilip sonra geri dönülmesi mevsimlik göçtür.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler nitelikli iş gücü, zorunluluk, kalıcı yerleşme veya devletler arası nüfus değişimini ifade eder.

Kazanım: Göç türlerini günlük yaşam örnekleriyle sınıflandırır. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 45 sn

34. Ölçeği 1/500.000 olan bir haritada iki yer arasındaki uzaklık 4 cm olarak ölçülmüştür.

Buna göre bu iki yer arasındaki gerçek uzaklık kaç kilometredir?

- A) 2
- B) 5
- C) 40
- D) 20
- E) 200

Doğru cevap: D) 20

Çözüm: Haritadaki 1 cm gerçekte 500.000 cm, yani 5 km'dir. $4 \text{ cm} \times 5 \text{ km} = 20 \text{ km}$ olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler santimetre-kilometre dönüşümünün veya ölçek çarpımının yanlış yapılmasına dayanır.

Kazanım: Kesir ölçeği kullanarak gerçek uzaklığı hesaplar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 80 sn

35. Aşağıdakilerden hangisi belediyelerin görevlerinden biri değildir?

- A) Pasaport düzenlemek
- B) Çöpleri toplamak
- C) Park ve yeşil alanların bakımını yapmak
- D) Şehir içi toplu taşıma hizmeti sunmak
- E) İmar ve yerel altyapı çalışmalarını yürütmek

Doğru cevap: A) Pasaport düzenlemek

Çözüm: Pasaport düzenleme merkezi idarenin ilgili birimlerince yürütülen bir hizmettir. Diğer seçenekler belediyelerin yerel ortak ihtiyaçlara yönelik görevleridir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler belediyelerin çevre, ulaşım ve altyapı alanındaki tipik hizmetleridir.

Kazanım: Yerel yönetimlerin görev alanlarını ayırt eder. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

FEN BİLGİSİ

15 SORU | 36-50

36. Karlı bir yolda aracın lastiklerine zincir takılmasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Lastik ile yol arasındaki sürtünmeyi artırmak

B) Aracın kütlesini azaltmak

C) Yer çekimi kuvvetini ortadan kaldırmak

D) Motorun sıcaklığını düşürmek

E) Hava direncini tamamen yok etmek

Doğru cevap: A) Lastik ile yol arasındaki sürtünmeyi artırmak

Çözüm: Zincir, lastik ile zemin arasındaki tutunmayı artırarak kaymayı azaltır; yani sürtünme kuvvetini büyütür.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler zincirin işleviyle ilgisiz veya fiziksel olarak mümkün olmayan sonuçlardır.

Kazanım: Sürtünme kuvvetinin günlük yaşam uygulamalarını açıklar. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 45 sn

37. Sürtünmenin önemsenmediği eğik düzlemlerde aynı yük aynı yüksekliğe çıkarılacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi uygulanan kuvveti azaltır?

A) Yükün kütlesini artırmak

B) Eğik düzlemi daha dik hâle getirmek

C) Eğik düzlemin uzunluğunu artırmak

D) Çıkılacak yüksekliği artırmak

E) Yükü daha kısa yoldan çıkarmak

Doğru cevap: C) Eğik düzlemin uzunluğunu artırmak

Çözüm: Aynı yüksekliğe çıkarken eğik düzlemin uzunluğu arttıkça kuvvetten kazanç artar; daha küçük kuvvetle daha uzun yol alınır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yükü veya yüksekliği artırarak işi zorlaştırır ya da düzlemi kısaltıp dikleştirir.

Kazanım: Eğik düzlemde kuvvet-yol ilişkisini yorumlar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

38. K, L ve M kutularının zemine uyguladığı kuvvet ile temas alanları tabloda verilmiştir.

Buna göre kutuların zemine uyguladığı basınçlar arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

Kutu	Zemine Uygulanan Kuvvet (N)	Temas Alanı (cm ²)
K	60	20
L	60	30
M	90	30

A) $P_L > P_K > P_M$

B) $P_K > P_L > P_M$

C) $P_M > P_K = P_L$

D) $P_K = P_M > P_L$

E) $P_K = P_L = P_M$

Doğru cevap: D) $P_K = P_M > P_L$

Çözüm: Katı basıncı $P = F/A$ ile bulunur. K için $60/20 = 3$, L için $60/30 = 2$, M için $90/30 = 3$ N/cm²'dir. Bu yüzden K ve M eşit, L'den büyüktür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kuvveti tek başına karşılaştırma veya temas alanının etkisini ters yorumlama hatalarına dayanır.

Kazanım: Katı basıncını kuvvet ve yüzey alanı verilerinden hesaplar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 75 sn

39. Su dolu bardağa bırakılan düz bir pipetin su yüzeyinde kırılmış gibi görünmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Suyun ışığı tamamen soğurması
- B) Işığın bir ortamdan başka bir ortama geçerken doğrultu değiştirmesi**
- C) Pipetin su içinde gerçekten eğilmesi
- D) Işığın yalnız boşlukta yayılması
- E) Suyun bütün renkleri siyaha dönüştürmesi

Doğru cevap: B) Işığın bir ortamdan başka bir ortama geçerken doğrultu değiştirmesi

Çözüm: Hava ve su farklı optik ortamlardır. Pipetten gelen ışınlar su-hava sınırında kırıldığı için pipetin su içindeki bölümü farklı yerdeymiş gibi görünür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler soğurma, fiziksel şekil değişimi ve ışığın yayılmasıyla ilgili yanlış yargılardır.

Kazanım: Işığın kırılmasını günlük yaşam örnekleriyle açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

40. Aynı tür iki gitar telinden biri diğerine göre daha gergin hâle getirildiğinde bu telden çıkan sesin hangi özelliğinin artması beklenir?

- A) Yayılma hızının
- B) Boşlukta iletilebilmesinin
- C) Kaynağın kütlesinin
- D) Sesin her ortamda aynı duyulmasının
- E) İnceliğinin (perdesinin)**

Doğru cevap: E) İnceliğinin (perdesinin)

Çözüm: Tel gerildikçe titreşim frekansı artar; frekansı yüksek ses daha ince duyulur. Sesin ortamdaki yayılma hızı telin gerginliğiyle belirlenmez.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sesin yayılma ortamı, hız ve kaynak özelliklerini perdeyle karıştırır.

Kazanım: Sesin frekansı ile incelik-kalınlık ilişkisini açıklar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

41. Isı yalıtımlı bir kapta eşit miktarda 80 °C ve 20 °C sıcaklığındaki aynı cins sıvılar karıştırılıyor. Çevreyle ısı alışverişi olmadığına göre karışımın denge sıcaklığı kaç °C olur?

- A) 20
- B) 30
- C) 60
- D) 80
- E) 50**

Doğru cevap: E) 50

Çözüm: Aynı cins ve eşit miktardaki sıvılarda denge sıcaklığı iki sıcaklığın aritmetik ortalamasıdır: $(80 + 20) / 2 = 50$ °C.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler başlangıç sıcaklıklarından birini veya hatalı ortalamaları verir.

Kazanım: Isı alışverişinde denge sıcaklığını hesaplar. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 50 sn

42. Katı hâldeki saf bir madde düzenli olarak ısıtılmış ve sıcaklıkları tabloda verilmiştir.

Buna göre 5-10. dakikalar arasında aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmektedir?

Zaman (dk)	0	5	10	15
Sıcaklık (°C)	-10	0	0	20

- A) Madde donmakta ve ısı vermektedir.
B) Madde erirken sıcaklığı sabit kalmaktadır.
 C) Madde gaz hâliinden sıvı hâle geçmektedir.
 D) Maddenin sıcaklığı sürekli azalmaktadır.
 E) Madde hiçbir şekilde enerji almamaktadır.

Doğru cevap: B) Madde erirken sıcaklığı sabit kalmaktadır.

Çözüm: Sıcaklık 5. ve 10. dakikalarda 0 °C'de sabit kalırken madde ısı almaya devam eder. Bu aralık erime hâl değişimine karşılık gelir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler ısıtılan maddede ters hâl değişimi, sıcaklık düşmesi veya enerji alınmaması gibi yanlış yorumlardır.

Kazanım: Sıcaklık-zaman verilerinden hâl değişimini yorumlar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 65 sn

43. Yoğunluğu 0,8 g/cm³ olan bir cisim suya bırakıldığında yüzmektedir. Aynı cisim yoğunluğu 0,7 g/cm³ olan başka bir sıvıya bırakılırsa aşağıdakilerden hangisi beklenir?

- A) Cisim sıvıya batar.**
 B) Cisim sıvının yüzeyinde daha fazla yükselir.
 C) Cisim askıda kalır.
 D) Cismin yoğunluğu kendiliğinden 0,7 olur.
 E) Sıvı, cismin kütlesini sıfırlar.

Doğru cevap: A) Cisim sıvıya batar.

Çözüm: Bir cisim yoğunluğu kendisinden küçük olan sıvıda batar. Cismin yoğunluğu 0,8; sıvının 0,7 g/cm³ olduğundan cisim dibe doğru hareket eder.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yoğunluk karşılaştırmasını ters yapar veya fiziksel olarak geçersiz sonuçlar içerir.

Kazanım: Cisimlerin yüzmeye-batma durumunu yoğunluk karşılaştırmasıyla belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 60 sn

44. Bir öğrencinin laboratuvar günlüğüne yazdığı aşağıdaki olaylardan hangisinde yeni madde oluşmuştur?

- A) Buzun erimesi
 B) Kâğıdın küçük parçalara ayrılması
C) Gümüş bir kaşığın zamanla kararması
 D) Tuzun suda çözünmesi
 E) Camın kırılması

Doğru cevap: C) Gümüş bir kaşığın zamanla kararması

Çözüm: Gümüşün kararmasında yüzeyde yeni maddeler oluşur; bu nedenle kimyasal değişimdir. Diğer olaylarda maddenin kimliği değişmez.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler hâl değişimi, parçalanma, çözünme ve kırılma gibi fiziksel değişimlerdir.

Kazanım: Fiziksel ve kimyasal değişimleri ayırt eder. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 45 sn

45. Birbirine karışmayan yağ ve suyu ayırmak için aşağıdaki yöntemlerden hangisi en uygundur?

- A) Mıknatısla ayırmak
- B) Eleme yapmak
- C) Buharlaştırıp kristallendirmek
- D) Ayırma hunisi kullanmak**
- E) Kâğıt kromatografisi uygulamak

Doğru cevap: D) Ayırma hunisi kullanmak

Çözüm: Birbirine karışmayan ve yoğunlukları farklı sıvılar ayırma hunisinde tabakalar oluşturur; alt tabaka kontrollü biçimde alınarak ayrılır.

Çeldirici analizi: Diğer yöntemler manyetik katılar, tane boyutu farklı katılar, çözünmüş katılar veya renkli bileşenler için uygundur.

Kazanım: Karışım türüne uygun ayırma yöntemini seçer. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 45 sn

46. Bir çözelti mavi turnusol kâğıdını kırmızıya çeviriyorsa bu çözelti için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Baz özelliği gösterir.
- B) Kesinlikle nötrdür.
- C) pH değeri 7'den büyüktür.
- D) Asit özelliği gösterir.**
- E) Hiç iyon içermez.

Doğru cevap: D) Asit özelliği gösterir.

Çözüm: Asitler mavi turnusol kâğıdının rengini kırmızıya çevirir ve pH değerleri 7'den küçüktür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler baz ve nötr özelliklerini veya çözeltilerle ilgili yanlış bir genellemeyi içerir.

Kazanım: Asit ve bazları ayıraçların renk değişimine göre sınıflandırır. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

47. Bitki hücresinde güneş enerjisinin kullanılarak besin üretildiği organel aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mitokondri
- B) Ribozom
- C) Kloroplast**
- D) Çekirdek
- E) Koful

Doğru cevap: C) Kloroplast

Çözüm: Fotosentez klorofil içeren kloroplastlarda gerçekleşir. Güneş enerjisi kullanılarak besin ve oksijen üretimine katkı sağlanır.

Çeldirici analizi: Mitokondri enerji açığa çıkarır, ribozom protein üretir, çekirdek yönetim-kalıtım merkezidir, koful depolama yapar.

Kazanım: Hücre organellerini görevleriyle eşleştirir. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 50 sn

48. Büyüme hormonu salgılaması ve diğer bazı iç salgı bezlerinin çalışmasını düzenlemesi nedeniyle "yönetici bez" olarak da adlandırılan yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tiroit bezi
- B) Pankreas
- C) Böbrek üstü bezi
- D) Eşeyssel bezler
- E) Hipofiz bezi**

Doğru cevap: E) Hipofiz bezi

Çözüm: Hipofiz, büyüme hormonu üretir ve salgıladığı hormonlarla diğer birçok iç salgı bezinin çalışmasını etkiler.

Çeldirici analizi: Diğer bezler metabolizma, kan şekeri, stres tepkisi ve üreme işlevleriyle ilişkilidir.

Kazanım: İç salgı bezlerini temel görevleriyle eşleştirir. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 60 sn

49. Akciğerlerde oksijenin kana, kandaki karbondioksitin ise solunum havasına geçtiği yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alveoller**
- B) Gırtlak
- C) Yutak
- D) Soluk borusu
- E) Diyafram

Doğru cevap: A) Alveoller

Çözüm: Alveoller ince duvarlı hava kesecikleridir. Çevrelerindeki kılcal damarlarla gaz alışverişi burada gerçekleşir.

Çeldirici analizi: Gırtlak, yutak ve soluk borusu havanın iletiminde; diyafram soluk alıp vermede görev yapar.

Kazanım: Solunum sistemi yapılarını görevleriyle ilişkilendirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

50. Ot → Tavşan → Tilki biçimindeki bir besin zincirinde tilki sayısı uzun süre belirgin biçimde azalırsa ilk aşamada aşağıdakilerden hangisinin görülmesi daha olasıdır?

- A) Tavşan sayısının azalması ve ot miktarının artması
- B) Tavşan sayısının artması ve ot miktarının azalması**
- C) Ot ve tavşan sayısının aynı anda yok olması
- D) Tilki sayısının azalmasının hiçbir canlıyı etkilememesi
- E) Ot miktarının artması ve tavşan sayısının değişmemesi

Doğru cevap: B) Tavşan sayısının artması ve ot miktarının azalması

Çözüm: Tilki baskısı azalınca tavşanların hayatta kalma olasılığı artar. Tavşan sayısındaki artış da otların daha fazla tüketilmesine yol açabilir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler av-avcı ilişkisini ters yorumlar, etkileşimi yok sayar veya aşırı kesin sonuç verir.

Kazanım: Besin zincirindeki bir değişimin diğer canlılara olası etkisini yorumlar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 70 sn

HAYAT BİLGİSİ

15 SORU | 51-65

51. Aşağıdakilerden hangisi etkin dinleme davranışıdır?

- A) Konuşma sürerken telefonla ilgilenmek
- B) Karşıdaki cümlesini bitirmeden cevap vermek
- C) **Konuşanın sözünü kesmeden dinleyip anladığını kısa bir cümleyle özetlemek**
- D) Yalnız kendi görüşünü tekrar etmek
- E) Dinlerken sürekli başka yöne bakmak

Doğru cevap: C) Konuşanın sözünü kesmeden dinleyip anladığını kısa bir cümleyle özetlemek

Çözüm: Etkin dinleme; dikkat verme, söz kesmeme ve mesajı doğru anlayıp geri bildirim sunmayı içerir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler ilgisizlik, söz kesme, tek yönlü iletişim ve göz temasından kaçınma örnekleridir.

Kazanım: Etkili iletişim için uygun dinleme davranışlarını seçer. | **Düzy:** Kolay | **Önerilen süre:** 40 sn

52. Arkadaşı yarışmada elendiği için üzgün olan bir kişinin aşağıdaki sözlerden hangisini söylemesi empatiye daha uygundur?

- A) Üzülmene gerek yok, zaten önemli bir yarışma değildi.
- B) **Bu kadar emek verdiğin için hayal kırıklığı yaşamayı anlayabiliyorum.**
- C) Ben olsaydım kesinlikle elenmezdim.
- D) Bu konuyu konuşmayalım, hemen unut.
- E) Herkesin başına geliyor; abartıyorsun.

Doğru cevap: B) Bu kadar emek verdiğin için hayal kırıklığı yaşamayı anlayabiliyorum.

Çözüm: Empati, kişinin duygusunu onun bakış açısından anlamaya çalışmaktır. Doğru seçenek arkadaşın emeğini ve hayal kırıklığını kabul eder.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler duyguyu küçümser, karşılaştırır veya konuşmayı kapatır.

Kazanım: Empatik iletişim kuran ifadeleri ayırt eder. | **Düzy:** Kolay | **Önerilen süre:** 40 sn

53. Aşağıdakilerden hangisi kişisel hesapların güvenliğini artıran bir davranıştır?

- A) Parolayı yakın arkadaşlarla paylaşmak
- B) Bütün hesaplarda doğum tarihini parola yapmak
- C) Tanımadığımız kişiden gelen bağlantıya hemen tıklamak
- D) Tek kullanımlık doğrulama kodunu mesajla isteyen kişiye vermek
- E) **Her hesap için farklı ve güçlü parola kullanıp iki aşamalı doğrulamayı açmak**

Doğru cevap: E) Her hesap için farklı ve güçlü parola kullanıp iki aşamalı doğrulamayı açmak

Çözüm: Farklı güçlü parolalar ve iki aşamalı doğrulama, bir parolanın ele geçirilmesi durumunda diğer hesapların korunmasına yardımcı olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parola paylaşma, tahmin edilebilir parola, şüpheli bağlantı ve doğrulama kodunu verme gibi riskli davranışlardır.

Kazanım: Güvenli dijital ortam kullanımı için alınacak önlemleri belirler. | **Düzy:** Orta | **Önerilen süre:** 50 sn

54. Bir grup çalışmasında iki kişi görev paylaşımı konusunda anlaşamadığında grup liderinin ilk olarak ne yapması uygundur?

- A) **Tarafları dinleyip görevin ölçütlerini birlikte yeniden belirlemek**
- B) Sorunu görmezden gelip çalışmaya devam etmek
- C) Kimin haklı olduğunu dinlemeden karar vermek
- D) Her iki kişiyi de gruptan çıkarmak
- E) Görevlerin tamamını kendisi yapmak

Doğru cevap: A) Tarafları dinleyip görevin ölçütlerini birlikte yeniden belirlemek

Çözüm: Sorunun kaynağını anlamak için tarafları dinlemek ve ortak ölçüt belirlemek adil, yapıcı bir çözüm yoludur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kaçınma, önyargılı karar, dışlama veya bütün sorumluluğu liderin üstlenmesi gibi sürdürülemez yaklaşımlardır.

Kazanım: Grup içi anlaşmazlıklarda yapıcı çözüm yollarını uygular. | **Düzy:** Orta | **Önerilen süre:** 45 sn

55. Aynı gün teslim edilmesi gereken bir rapor ile gelecek ay yapılacak gezi için afiş hazırlama işi bulunan kişinin önce hangisini yapması zaman yönetimine daha uygundur?

- A) Afişin renklerini uzun süre düşünmek
- B) İki işi de plansız biçimde aynı anda yapmak
- C) Raporu ertelleyip yalnız geziyi konuşmak
- D) Teslim süresi yakın olan raporu tamamlamak**
- E) Öncelik belirlemeden beklemek

Doğru cevap: D) Teslim süresi yakın olan raporu tamamlamak

Çözüm: Zaman yönetiminde acil ve önemli işler önceliklendirilir. Aynı gün teslim edilecek raporun süresi daha yakındır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler ayrıntıda oyalanma, çoklu ve plansız çalışma, erteleme veya karar vermemeyi içerir.

Kazanım: İşleri süre ve önemine göre önceliklendirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

56. Yeni alınan bir elektrikli cihaz ilk kullanımda çalışmazsa bilinçli tüketicinin aşağıdakilerden hangisini yapması uygundur?

- A) Cihazı hemen çöpe atmak
- B) Ürünü kendi başına söküp garanti koşullarını bozmak
- C) Sorunu kimseye bildirmeden kullanmaya devam etmek
- D) Fiş ve garanti belgesiyle satıcıya veya yetkili servise başvurmak**
- E) Satın alma belgesini kaybetmek

Doğru cevap: D) Fiş ve garanti belgesiyle satıcıya veya yetkili servise başvurmak

Çözüm: Ayıplı üründe fiş/fatura ve garanti belgesi saklanarak satıcıya veya yetkili servise başvurulması tüketici haklarının kullanılmasını sağlar.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler hakkı kullanmayı zorlaştıran veya güvenlik riski doğuran davranışlardır.

Kazanım: Ayıplı mal karşısında bilinçli tüketici davranışını seçer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

57. Aylık bütçe hazırlayan bir kişinin harcamalarını planlarken aşağıdakilerden hangisine öncelik vermesi uygundur?

- A) Sık kullanılmayacak süs eşyalarına
- B) Reklamı çok yapılan her ürüne
- C) Barınma, beslenme ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlara**
- D) Yalnız eğlence harcamalarına
- E) İhtiyaç olmadığı hâlde indirimli ürünlere

Doğru cevap: C) Barınma, beslenme ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlara

Çözüm: Bütçede önce zorunlu ve temel ihtiyaçlar karşılanmalı, istekler kalan imkâna göre değerlendirilmelidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler istekleri ve dürtüsel alışverişi ihtiyaçların önüne geçirir.

Kazanım: İhtiyaç ve istekleri ayırarak bütçe önceliği belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

58. Aşağıdaki davranışlardan hangisi elektrik enerjisinin verimli kullanılmasına katkı sağlar?

- A) Gündüz perdeler kapalıyken bütün lambaları yakmak
- B) Kullanılmayan odaların ışıklarını kapatmak**
- C) Şarjı dolan cihazı sürekli prizde bırakmak
- D) Buzdolabının kapağını uzun süre açık tutmak
- E) Boş çamaşır makinesini çalıştırmak

Doğru cevap: B) Kullanılmayan odaların ışıklarını kapatmak

Çözüm: İhtiyaç olmayan aydınlatmayı kapatmak doğrudan enerji tüketimini azaltır.

Çeldirici analizi: Çeldiricilerin tamamı gereksiz elektrik tüketimine yol açar.

Kazanım: Evde enerji kaynaklarını verimli kullanma davranışlarını belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

59. Burun kanaması yaşayan bilinci açık bir kişiye ilk yardım olarak aşağıdakilerden hangisi uygulanmalıdır?

A) Baş hafifçe öne eğilip burun kanatları birkaç dakika sıkılmalıdır.

- B)** Baş geriye doğru tamamen yatırılmalıdır.
C) Kişi sırtüstü yatırılıp su içirilmelidir.
D) Burun içine sivri bir cisim yerleştirilmelidir.
E) Kişinin koşması sağlanmalıdır.

Doğru cevap: A) Baş hafifçe öne eğilip burun kanatları birkaç dakika sıkılmalıdır.

Çözüm: Başın öne eğilmesi kanın boğaza akmasını azaltır; burun kanatlarına bası uygulanması kanamanın durmasına yardımcı olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kanın solunum yoluna kaçması, yaralanma veya kanamanın artması riskini taşır.

Kazanım: Basit burun kanamasında doğru ilk yardım uygulamasını seçer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

60. Bir krokide parkın doğusunda okul, okulun kuzeyinde sağlık ocağı bulunmaktadır.

Buna göre sağlık ocağı parkın hangi yönündedir?

- A)** Kuzeybatısında
B) Güneydoğusunda
C) Güneybatısında
D) Batısında
E) Kuzeydoğusunda

Doğru cevap: E) Kuzeydoğusunda

Çözüm: Okul parkın doğusundadır; sağlık ocağı da okulun kuzeyindedir. Bu iki hareket birlikte düşünüldüğünde sağlık ocağı parkın kuzeydoğusunda kalır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler doğu-batı veya kuzey-güney yönlerinden birini ters yorumlamaya dayanır.

Kazanım: Krokide verilen konumlara göre yön belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 55 sn

61. Yaya ışığı yeşil yandığında karşıya geçmek isteyen bir kişi aşağıdakilerden hangisini yine de yapmalıdır?

- A)** Koşarak taşıt yoluna çıkmalıdır.
B) Telefon ekranına bakarak yürümelidir.
C) Yolun ortasında durup beklemelidir.
D) Kaldırım yerine taşıt yolunu kullanmalıdır.
E) Araçların durduğundan emin olup yolu kontrol etmelidir.

Doğru cevap: E) Araçların durduğundan emin olup yolu kontrol etmelidir.

Çözüm: Yeşil ışık geçiş hakkı verse de sürücü hatası olabileceği için yaya çevresini kontrol etmeli ve araçların durduğundan emin olmalıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler dikkatsizlik ve yaya güvenliğini tehlikeye atan davranışlardır.

Kazanım: Yaya geçişlerinde güvenli davranışları uygular. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 45 sn

62. Gece bisiklet kullanan bir kişinin görünürlüğünü artırmak için aşağıdakilerden hangisini yapması en uygundur?

- A) Ön-arka aydınlatma ile yansıtıcı ekipman kullanmak**
B) Koyu renk kıyafet giyip ışıkları kapatmak
C) Trafik yönünün tersine ilerlemek
D) Kask takmamak
E) Kulaklıkla çevredeki sesleri tamamen engellemek

Doğru cevap: A) Ön-arka aydınlatma ile yansıtıcı ekipman kullanmak

Çözüm: Aydınlatma ve yansıtıcılar sürücülerin bisikletliyi daha erken fark etmesini sağlar. Kask da ayrıca koruma için gereklidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler görünürlüğü azaltır veya trafik güvenliğini bozar.

Kazanım: Bisiklet kullanımında görünürlük ve güvenlik önlemlerini belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

63. Aşağıdakilerden hangisi deprem olmadan önce alınması gereken önlemlerden biridir?

- A) Sarsıntı sırasında asansöre binmek
- B) Pencereden atlamaya çalışmak
- C) Sarsıntı bitmeden binayı koşarak terk etmek
- D) Devrilebilecek dolapları duvara sabitlemek**
- E) Merdiven boşluğunda beklemek

Doğru cevap: D) Devrilebilecek dolapları duvara sabitlemek

Çözüm: Ağır ve devrilebilecek eşyaların sabitlenmesi deprem öncesi yaralanma riskini azaltır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler deprem sırasında yapılmaması gereken tehlikeli davranışlardır.

Kazanım: Afet öncesi risk azaltma önlemlerini belirler. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

64. Dumanla dolu bir ortamdan çıkmak zorunda kalan kişinin aşağıdakilerden hangisini yapması daha güvenlidir?

- A) Asansöre binmek
- B) Yere yakın ilerleyip en kısa güvenli çıkışı kullanmak**
- C) Dumanın yoğun olduğu yöne koşmak
- D) Kapalı alanda saklanmak
- E) Pencereyi kapatıp yardım istemeden beklemek

Doğru cevap: B) Yere yakın ilerleyip en kısa güvenli çıkışı kullanmak

Çözüm: Sıcak duman yükseldiği için zemine yakın bölgede hava görece daha temiz olabilir. Güvenli çıkış kullanılmalı, asansörden kaçınılmalıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler dumana maruz kalmayı veya mahsur kalma riskini artırır.

Kazanım: Yangın sırasında güvenli tahliye davranışını seçer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

65. 112 Acil Çağrı Merkezi aranırken aşağıdaki bilgilerden hangisinin verilmesi önceliklidir?

- A) Arayan kişinin sevdiği spor dalı
- B) Olayla ilgisiz uzun bir kişisel hikâye
- C) Olayın yeri, türü ve yardıma ihtiyaç duyan kişi sayısı**
- D) Yakındaki mağazaların fiyatları
- E) Sosyal medya hesabının kullanıcı adı

Doğru cevap: C) Olayın yeri, türü ve yardıma ihtiyaç duyan kişi sayısı

Çözüm: Acil ekiplerin doğru türde ve hızla yönlendirilebilmesi için konum, olayın niteliği ve etkilenen kişi sayısı açıkça bildirilmelidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler müdahale için gerekli olmayan bilgilerdir.

Kazanım: Acil çağrı sırasında verilmesi gereken temel bilgileri belirler. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

MATEMATİK

15 SORU | 66-80

66. $5/6 - 1/4 + 1/3$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) $1/4$
 B) $5/12$
 C) $7/12$
 D) $13/12$
 E) **$11/12$**

Doğru cevap: E) $11/12$

Çözüm: Paydaların ortak katı 12'dir. $5/6 = 10/12$, $1/4 = 3/12$ ve $1/3 = 4/12$ olduğundan sonuç $10/12 - 3/12 + 4/12 = 11/12$ 'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler payda eşitlemeden işlem yapma veya toplama-çıkarma işaretlerini karıştırma hatalarına dayanır.

Kazanım: Kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 70 sn

67. $24,6 - 7,085 + 1,75$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 17,765
 B) 18,365
 C) 19,175
 D) **19,265**
 E) 20,435

Doğru cevap: D) 19,265

Çözüm: Ondalık basamaklar hizalanır: $24,600 - 7,085 = 17,515$; $17,515 + 1,750 = 19,265$.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler virgülleri hizalamama veya ara işlemlerde toplama-çıkarma hatalarına dayanır.

Kazanım: Ondalık gösterimlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 60 sn

68. Beş basamaklı $3a72b$ sayısı 36 ile tam bölünebilmektedir.

Buna göre $a + b$ toplamının alabileceği en büyük değer kaçtır?

- A) 6
 B) **15**
 C) 9
 D) 12
 E) 17

Doğru cevap: B) 15

Çözüm: $36 = 4 \times 9$ olduğundan sayı hem 4'e hem 9'a bölünmelidir. Son iki basamak $2b$ olduğundan $b = 0$, 4 veya 8 olabilir. Rakamlar toplamı $12 + a + b$, 9'un katı olmalıdır. $b = 8$ için $a = 7$ seçildiğinde toplam 27 ve $a+b = 15$ olur; bu en büyük değerdir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yalnız 4 ya da yalnız 9 ile bölünebilme koşulunu kullanma veya en büyük değeri sınamama hatalarına dayanır.

Kazanım: Bir sayının 4, 9 ve 36 ile bölünebilme koşullarını birlikte uygular. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 90 sn

69. $\sqrt{196} - \sqrt{49} + 2^4$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 9
 B) 16
 C) **23**
 D) 21
 E) 37

Doğru cevap: C) 23

Çözüm: $\sqrt{196} = 14$, $\sqrt{49} = 7$ ve $2^4 = 16$ 'dır. $14 - 7 + 16 = 23$.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler karekök veya üs değerlerini yanlış hesaplama ve işlem sırasını karıştırma hatalarına dayanır.

Kazanım: Tam kare sayıların karekökünü ve üslü ifadeleri hesaplar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 70 sn

70. $4(x - 3) - 2 = 2x + 8$ olduğuna göre x kaçtır?

- A) 11
- B) 5
- C) 7
- D) 9
- E) 13

Doğru cevap: A) 11

Çözüm: Denklem açılır: $4x - 12 - 2 = 2x + 8$, yani $4x - 14 = 2x + 8$. Her iki taraftan $2x$ çıkarılıp 14 eklenirse $2x = 22$, $x = 11$ bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parantezi dağıtma ve terimleri karşı tarafa geçirirken işaret değiştirme hatalarını yansıtır.

Kazanım: Birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemi çözer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

71. $3x - 5 \leq 16$ eşitsizliğini sağlayan en büyük x tam sayısı kaçtır?

- A) 7
- B) 5
- C) 6
- D) 8
- E) 9

Doğru cevap: A) 7

Çözüm: Her iki tarafa 5 eklenirse $3x \leq 21$, buradan $x \leq 7$ olur. Bu koşulu sağlayan en büyük tam sayı 7'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sınır değerini bir eksik veya bir fazla alma hatalarına dayanır.

Kazanım: Birinci dereceden eşitsizliği çözer ve tam sayı sınırını yorumlar. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 60 sn

72. 12 litre boya ile 90 m^2 duvar boyanabiliyor. Aynı koşullarda 20 litre boya ile kaç metrekare duvar boyanır?

- A) 120
- B) 135
- C) 160
- D) 180
- E) 150

Doğru cevap: E) 150

Çözüm: Boya miktarı ile boyanan alan doğru orantılıdır. $90/12 = 7,5 \text{ m}^2/\text{L}$ olduğuna göre $20 \times 7,5 = 150 \text{ m}^2$ boyanır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler oranı ters kurma veya birim başına alanı yanlış hesaplama hatalarına dayanır.

Kazanım: Doğru orantı problemlerini çözer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 70 sn

73. Etiket fiyatı 800 TL olan bir ürüne önce %10, indirimli fiyat üzerinden de %20 indirim uygulanıyor.

Ürünün son satış fiyatı kaç TL'dir?

- A) 560
- B) 600
- C) 640
- D) 576
- E) 720

Doğru cevap: D) 576

Çözüm: İlk indirimden sonra fiyat $800 \times 0,90 = 720 \text{ TL}$ olur. İkinci indirim bu tutara uygulanır: $720 \times 0,80 = 576 \text{ TL}$.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler indirim oranlarını doğrudan toplama, yalnız bir indirimi uygulama veya yanlış taban kullanma hatalarına dayanır.

Kazanım: Ardışık yüzde indirimlerini hesaplar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

74. Bir baba 42, oğlu 12 yaşındadır.

Kaç yıl sonra babanın yaşı oğlunun yaşının 2 katı olur?

- A) 12
- B) 18
- C) 15
- D) 20
- E) 24

Doğru cevap: B) 18

Çözüm: x yıl sonra yaşlar $42+x$ ve $12+x$ olur. $42+x = 2(12+x)$ eşitliğinden $42+x = 24+2x$, dolayısıyla $x = 18$ bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yaş farkını doğrudan bölme veya yalnız bir kişinin yaşını artırma hatalarına dayanır.

Kazanım: Yaşlar arasındaki ilişkiyi denklem kurarak çözer. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

75. Bir işi Ayşe tek başına 10 günde tamamlıyor. Ayşe ile Banu aynı işi birlikte 6 günde tamamladığına göre Banu bu işi tek başına kaç günde tamamlar?

- A) 12
- B) 16
- C) 15
- D) 18
- E) 20

Doğru cevap: C) 15

Çözüm: Ayşe'nin günlük iş hızı $1/10$, birlikte hızları $1/6$ 'dır. Banu'nun hızı $1/6 - 1/10 = (5-3)/30 = 1/15$ olduğundan işi tek başına 15 günde bitirir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler süreleri doğrudan çıkarma veya hız-kalan süre ilişkisini yanlış kurma hatalarına dayanır.

Kazanım: Birlikte çalışma problemlerini iş hızıyla çözer. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 90 sn

76. %30'u tuz olan 20 kg tuzlu su ile %50'si tuz olan 30 kg tuzlu su karıştırılıyor.

Elde edilen karışımın tuz oranı yüzde kaçtır?

- A) 36
- B) 38
- C) 42
- D) 40
- E) 45

Doğru cevap: C) 42

Çözüm: İlk karışım $20 \times 0,30 = 6$ kg, ikincide $30 \times 0,50 = 15$ kg tuz vardır. Toplam 21 kg tuz, 50 kg karışım $21/50 = 42\%$ bulduğundan oran $21/50 = 42\%$ 'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yüzdelerin aritmetik ortalamasını alma veya toplam kütleyi yanlış kullanma hatalarına dayanır.

Kazanım: Karışımlarda saf madde miktarı ve yüzde oranı hesaplar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 90 sn

77. Bir torbada 6 kırmızı, 5 mavi ve 4 beyaz bilye vardır. Torbadan 2 kırmızı ve 1 mavi bilye çıkarılıyor.

Kalan bilyelerden rastgele seçilen bir bilyenin mavi olmama olasılığı kaçtır?

- A) $1/3$
 B) $2/3$
 C) $1/2$
 D) $3/5$
 E) $3/4$

Doğru cevap: B) $2/3$

Çözüm: Kalan bilyeler 4 kırmızı, 4 mavi ve 4 beyazdır; toplam 12'dir. Mavi olmayan 8 bilye bulunduğundan olasılık $8/12 = 2/3$ 'tür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler çıkarılan bilyeleri hesaba katmama veya istenen olayın tümleyeniyle karıştırma hatalarına dayanır.

Kazanım: Basit bir olayın olasılığını hesaplar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

78. Bir dikdörtgenin uzun kenarı kısa kenarından 4 cm fazladır. Dikdörtgenin alanı 96 cm^2 olduğuna göre çevresi kaç santimetredir?

- A) 40
 B) 32
 C) 36
 D) 44
 E) 48

Doğru cevap: A) 40

Çözüm: Kısa kenar x , uzun kenar $x+4$ olsun. $x(x+4)=96$ denklemini sağlayan pozitif değer $x=8$ 'dir; uzun kenar 12 olur. Çevre $2(8+12)=40 \text{ cm}$ 'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler alanı çevre sanma veya kenarları yanlış belirleme hatalarına dayanır.

Kazanım: Dikdörtgenin alanından kenar ve çevre hesaplar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 95 sn

79. Bir ekibin beş günde tamamladığı kontrol sayıları tabloda verilmiştir.

Bu verilere göre günlük tamamlanan kontrol sayılarının aritmetik ortalaması kaçtır?

Gün	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
Kontrol sayısı	18	24	15	27	16

- A) 18
 B) 19
 C) 21
 D) 24
 E) 20

Doğru cevap: E) 20

Çözüm: Toplam $18 + 24 + 15 + 27 + 16 = 100$ kontroldür. Beş güne bölüldüğünde ortalama $100/5 = 20$ bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler toplamı veya gün sayısını yanlış kullanma ve ortanca ile ortalamayı karıştırma hatalarına dayanır.

Kazanım: Tablodaki verilerin aritmetik ortalamasını hesaplar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 80 sn

80. İki devriye ekibi aynı kontrol noktasından saat 20.00'de birlikte geçmiştir. Ekiplerden biri 18 dakikada, diğeri 24 dakikada bir aynı noktadan geçmektedir.

Bu ekipler aynı noktadan ikinci kez birlikte saat kaçta geçer?

A) 20.42

B) 20.48

C) 21.06

D) 21.12

E) 21.24

Doğru cevap: D) 21.12

Çözüm: 18 ve 24'ün en küçük ortak katı 72 dakikadır. 20.00'den 72 dakika sonra saat 21.12 olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sayıların toplamını, ortak bölenini veya yanlış ortak katı kullanmaya dayanır.

Kazanım: Periyodik olaylarda EKOK kullanarak zamanı hesaplar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 75 sn

GENEL KÜLTÜR

20 SORU | 81-100

81. Tamamı Türkiye sınırları içinde doğup denize ulaşan en uzun akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fırat
- B) Dicle
- C) Aras
- D) Kızılırmak**
- E) Meriç

Doğru cevap: D) Kızılırmak

Çözüm: Kızılırmak yaklaşık 1.355 km uzunluğuyla tamamı Türkiye sınırları içinde doğup denize ulaşan en uzun akarsudur.

Çeldirici analizi: Fırat, Dicle, Aras ve Meriç sınır aşan akarsulardır.

Kazanım: Türkiye'nin önemli akarsularını temel özellikleriyle tanır. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

82. Şırnak'ın Silopi ilçesindeki Habur Sınır Kapısı'ndan kara yoluyla çıkan bir araç aşağıdaki ülkelerden hangisine ulaşır?

- A) İran
- B) Gürcistan
- C) Irak**
- D) Bulgaristan
- E) Yunanistan

Doğru cevap: C) Irak

Çözüm: Habur Sınır Kapısı Şırnak'ın Silopi ilçesindedir ve Türkiye-Irak kara yolu geçişinde kullanılır.

Çeldirici analizi: Diğer ülkeler Türkiye'nin farklı sınır kapılarıyla bağlantılıdır.

Kazanım: Türkiye'nin önemli sınır kapılarını komşu ülkelerle eşleştirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 40 sn

83. Hitit Devleti'ne başkentlik yapan Hattuşa Antik Kenti hangi ilimizin sınırları içindedir?

- A) Yozgat
- B) Çorum**
- C) Tokat
- D) Amasya
- E) Sivas

Doğru cevap: B) Çorum

Çözüm: Hattuşa, Çorum'un Boğazkale ilçesindedir ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler İç Anadolu ve Karadeniz çevresindeki yakın illerdir.

Kazanım: Türkiye'deki önemli antik kentleri bulundukları illerle eşleştirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 45 sn

84. Anadolu Medeniyetleri Müzesi aşağıdaki şehirlerden hangisindedir?

- A) İstanbul
- B) İzmir
- C) Konya
- D) Bursa
- E) Ankara**

Doğru cevap: E) Ankara

Çözüm: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara Kalesi yakınındaki tarihî yapılarda hizmet verir.

Çeldirici analizi: Diğer şehirlerde de önemli müzeler vardır ancak bu müze Ankara'dadır.

Kazanım: Türkiye'deki önemli müzeleri bulundukları şehirlerle eşleştirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

85. Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu köylüsü ile aydın arasındaki uzaklığı ele alan “Yaban” romanının yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

- B) Reşat Nuri Güntekin
C) Halide Edip Adıvar
D) Peyami Safa
E) Tarkan Buğra

Doğru cevap: A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Çözüm: Yaban, Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun Millî Mücadele dönemini ve aydın-köylü ilişkisini işleyen romanıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının önemli romancılarıdır.

Kazanım: Türk edebiyatındaki temel eser-yazar eşleşmelerini bilir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

86. “Bozkırın Tezenesi” olarak anılan Türk halk müziği sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Neşet Ertaş

- B) Âşık Veysel
C) Musa Eroğlu
D) Ruhi Su
E) Mahzuni Şerif

Doğru cevap: A) Neşet Ertaş

Çözüm: Kırşehir yöresi abdalılık geleneğinin büyük temsilcisi Neşet Ertaş, “Bozkırın Tezenesi” adıyla anılır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler Türk halk müziği ve âşıklık geleneğinin önemli isimleridir.

Kazanım: Türk halk müziğinin önemli sanatçılarını tanıır. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

87. Kendi adıyla anılan hastalığı tanımlayarak tıp literatürüne geçen Türk hekim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cahit Arf
B) Oktay Sinanoğlu
C) Feza Gürsey
D) **Hulusi Behçet**
E) Gazi Yaşargil

Doğru cevap: D) Hulusi Behçet

Çözüm: Dermatoloji uzmanı Hulusi Behçet, bugün Behçet hastalığı olarak bilinen tabloyu tanımlamıştır.

Çeldirici analizi: Diğer isimler matematik, kimya, fizik ve beyin cerrahisi alanlarında tanınır.

Kazanım: Türk bilim insanlarını çalışma alanları ve katkılarıyla eşleştirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

88. İstanbul’daki Süleymaniye Camii’nin mimarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sedefkâr Mehmet Ağa
B) Mimar Kemaleddin
C) **Mimar Sinan**
D) Vedat Tek
E) Mimar Hayreddin

Doğru cevap: C) Mimar Sinan

Çözüm: Süleymaniye Camii, Kanuni Sultan Süleyman adına Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler Türk mimarlık tarihinin farklı dönemlerinde öne çıkan mimarlardır.

Kazanım: Türk mimarisinin önemli eserlerini mimarlarıyla eşleştirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

89. Toplamların kuruluş ve yükseliş süreçlerini ele alan “Mukaddime” adlı eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fârâbî
- B) İbn Sina
- C) Biruni
- D) Kaşgarlı Mahmud
- E) İbn Haldun**

Doğru cevap: E) İbn Haldun

Çözüm: Mukaddime, tarih ve toplum düşüncesinin öncü eserlerinden biridir ve İbn Haldun tarafından yazılmıştır.

Çeldirici analizi: Diğer isimler felsefe, tıp, astronomi-coğrafya ve dil alanlarında tanınır.

Kazanım: İslam düşünce tarihindeki önemli eserleri yazarlarıyla eşleştirir. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 55 sn

90. Panama Kanalı aşağıdaki okyanuslardan hangilerini birbirine bağlar?

- A) Hint Okyanusu ile Atlas Okyanusu’nu
- B) Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus’u**
- C) Büyük Okyanus ile Kuzey Buz Denizi’ni
- D) Hint Okyanusu ile Büyük Okyanus’u
- E) Atlas Okyanusu ile Kuzey Buz Denizi’ni

Doğru cevap: B) Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus’u

Çözüm: Panama Kanalı, Atlas Okyanusu’nun Karayip Denizi kolu ile Büyük Okyanus arasında deniz yolu bağlantısı sağlar.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler dünya üzerindeki farklı okyanus çiftlerini içerir.

Kazanım: Dünya üzerindeki önemli kanal ve deniz yollarını tanır. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 45 sn

91. Dünya Sağlık Örgütü’nün yaygın kullanılan kısaltması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) UNESCO
- B) WHO**
- C) FAO
- D) ILO
- E) NATO

Doğru cevap: B) WHO

Çözüm: Dünya Sağlık Örgütü’nün İngilizce adı World Health Organization olduğu için kısaltması WHO’dur.

Çeldirici analizi: UNESCO eğitim-bilim-kültür, FAO gıda-tarım, ILO çalışma, NATO savunma alanındadır.

Kazanım: Başlıca uluslararası kuruluşların kısaltma ve görevlerini bilir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

92. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi diğerlerinden önce gerçekleşmiştir?

- A) Amerika kıtasına ulaşılması
- B) Fransız İhtilali’nin başlaması
- C) Birinci Dünya Savaşı’nın başlaması
- D) Birleşmiş Milletlerin kurulması
- E) İstanbul’un fethedilmesi**

Doğru cevap: E) İstanbul’un fethedilmesi

Çözüm: İstanbul 1453’te fethedildi. Diğer gelişmeler sırasıyla 1492, 1789, 1914 ve 1945 tarihlerindedir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler farklı yüzyıllardaki önemli tarihsel olaylardır; kronolojik sıralama gerektirir.

Kazanım: Önemli dünya tarihi olaylarını kronolojik olarak sıralar. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

93. Karagöz oyununu perde arkasında oynatan, tasvirleri hareket ettiren ve seslendiren sanatçıya ne ad verilir?

- A) Hayalî**
- B) Meddah
- C) Ozan
- D) Semazen
- E) Nakkaş

Doğru cevap: A) Hayalî

Çözüm: Geleneksel gölge oyunu Karagöz'ü oynatan ve seslendiren sanatçı "hayalî" olarak adlandırılır.

Çeldirici analizi: Meddah tek kişilik hikâye anlatıcısı, ozan halk şairi, semazen Mevlevî ayinindeki derviş, nakkaş süsleme sanatçısıdır.

Kazanım: Geleneksel Türk gösteri sanatlarının temel kavramlarını bilir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 45 sn

94. Mal ve hizmetlerin genel fiyat düzeyinin sürekli düşmesi durumuna ekonomi biliminde ne ad verilir?

- A) Enflasyon
- B) Devalüasyon
- C) Stagflasyon
- D) Deflasyon**
- E) Moratoryum

Doğru cevap: D) Deflasyon

Çözüm: Deflasyon, fiyatlar genel düzeyinin sürekli düşmesidir. Enflasyon bunun tersine fiyatların yükselmesini ifade eder.

Çeldirici analizi: Devalüasyon kur ayarlaması, stagflasyon durgunlukla enflasyonun birlikteliği, moratoryum borç ertelemesidir.

Kazanım: Temel ekonomi kavramlarını tanımlar. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 55 sn

95. İstiklal Marşı Türkiye Büyük Millet Meclisinde hangi tarihte kabul edilmiştir?

- A) 23 Nisan 1920
- B) 19 Mayıs 1919
- C) 12 Mart 1921**
- D) 29 Ekim 1923
- E) 30 Ağustos 1922

Doğru cevap: C) 12 Mart 1921

Çözüm: Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı İstiklal Marşı, 12 Mart 1921'de TBMM tarafından millî marş olarak kabul edilmiştir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Millî Mücadele ve Cumhuriyet tarihinin başka önemli günleridir.

Kazanım: Millî sembollerle ilgili temel tarihleri bilir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 45 sn

96. Bışkek'e giden bir yolcu aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin başkentindedir?

- A) Özbekistan
- B) Azerbaycan
- C) Kırgızistan**
- D) Türkmenistan
- E) Kazakistan

Doğru cevap: C) Kırgızistan

Çözüm: Bışkek, Kırgızistan'ın başkentidir.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerin başkentleri sırasıyla Taşkent, Bakü, Aşkabat ve Astana'dır.

Kazanım: Türk devletlerini başkentleriyle eşleştirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn

97. “Suç ve Ceza” adlı romanın yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) **Fyodor Dostoyevski**
- B) Lev Tolstoy
- C) Anton Çehov
- D) Victor Hugo
- E) Franz Kafka

Doğru cevap: A) Fyodor Dostoyevski

Çözüm: Suç ve Ceza, Rus yazar Fyodor Dostoyevski’nin en tanınmış romanlarından biridir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler dünya edebiyatının önemli yazarlarıdır ancak bu eser Dostoyevski’ye aittir.

Kazanım: Dünya edebiyatındaki önemli eser-yazar eşleştirmelerini bilir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

98. Elementleri özelliklerine göre düzenleyerek periyodik tablonun gelişimine temel oluşturan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Isaac Newton
- B) **Dmitri Mendeleev**
- C) Louis Pasteur
- D) Michael Faraday
- E) Gregor Mendel

Doğru cevap: B) Dmitri Mendeleev

Çözüm: Mendeleev elementleri atom kütleleri ve benzer özelliklerine göre düzenlemiş, bulunmamış elementlerin özelliklerini öngörmüştür.

Çeldirici analizi: Diğer isimler mekanik, mikrobiyoloji, elektromanyetizma ve genetik alanlarında öne çıkmıştır.

Kazanım: Bilim tarihindeki temel keşifleri bilim insanlarıyla eşleştirir. | Düzey: Orta | Önerilen süre: 50 sn

99. Lozan Barış Konferansı’nda Türk heyetinin başkanlığını yapan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rauf Orbay
- B) Kâzım Karabekir
- C) Ali Fuat Cebesoy
- D) **İsmet İnönü**
- E) Fethi Okyar

Doğru cevap: D) İsmet İnönü

Çözüm: Lozan görüşmelerinde Türkiye’yi temsil eden heyetin başkanı İsmet Paşa, daha sonra aldığı soyadıyla İsmet İnönü’dür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Millî Mücadele ve Cumhuriyet döneminin önemli devlet adamlarıdır.

Kazanım: Cumhuriyet tarihinin önemli diplomatik gelişmelerindeki kişileri tanır. | Düzey: Zor | Önerilen süre: 50 sn

100. UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan Safranbolu ilçesi hangi ilimize bağlıdır?

- A) Kastamonu
- B) Bolu
- C) Çankırı
- D) Bartın
- E) **Karabük**

Doğru cevap: E) Karabük

Çözüm: Tarihî konakları ve kent dokusuyla tanınan Safranbolu, Karabük iline bağlıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Batı Karadeniz’deki yakın illerdir.

Kazanım: Türkiye’nin UNESCO miras alanlarını bulundukları illerle eşleştirir. | Düzey: Kolay | Önerilen süre: 40 sn